

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTERNORRLAND

Länsrapport
alkoholområdet 2004

väl-färds
avdelningen

Förord

Länsstyrelsen redovisar härmed sin länsrapport om den alkoholpolitiska situationen och arbetet med alkoholfrågor under 2004. Föreliggande rapport redovisar ett urval av de svar på frågeställningar i formulär som länsstyrelsen lämnat till folkhälsoinstitutets uppföljning inom alkoholområdet. Samtliga länets sju kommuner har lämnat uppgifter som ligger till grund för rapporten. I rapporten tillkommer jämförelser i några frågor med åren 2000-2003.

I arbetet med den nationella handlingsplanen ”Att förebygga alkoholskador” har länsstyrelsen fördelat utvecklingsmedel till kommunerna. Länsstyrelsens syfte med föreliggande rapport är bland annat att stimulera kommunerna att fortsätta sitt arbete med den nya lokala inriktningen i den nationella handlingsplanen.

Birgith Molberg
Avdelningschef

Maria Sjöberg
Socialkonsulent
Välfärdsavdelningen
0611-34 91 02

Sändlista

Kommunförbundet Västernorrland
Kommunstyrelsens ordförande i länets kommuner
Regionala Rådet i alkohol- och drogfrågor
Socialnämnderna/motsvarande i länet
Landshövding
Länsråd

Innehåll	Sida
Länsstyrelsens tillsyn enligt alkohollagen	7
Länsstyrelsens stöd till förebyggande arbete	7
Kommunernas redovisning till Statens folkhälsainstitut	8
Arbetet enligt alkohollagen	8
Folköl	8
<i>Återkallelser och varningar</i>	9
<i>Tillfälliga serveringstillstånd</i>	9
Tillsyn över servering av spritdrycker, vin och starköl	10
<i>Återkallelser och varningar</i>	11
Det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet	13
Alkohol- och/eller drogpolitiskt program	13
Länsstyrelsens avslutande kommentarer	15

Länsstyrelsens tillsyn enligt alkohollagen

Antalet klagomål till länsstyrelsen inom alkoholområdet har som tidigare år varit få, såväl per telefon som skriftligt. Verksamhetstillsyn inom alkoholområdet har genomförts i två kommuner. Besök hos alkoholhandläggare har gjorts i respektive kommun. Länsstyrelsen har tagit del av kommunernas måldokument/verksamhetsplan, riktlinjer, delegationsförteckning m m. Även en aktgranskning har gjorts i ett urval ärenden. Länsstyrelsen har inte funnit någon anledning till kritik mot de granskade kommunerna.

Antalet stadigvarande serveringstillstånd var i länet 320 den 31 december 2004. Detta är en ökning med 29 jämfört med föregående år och innebär att antalet serveringstillstånd är tillbaka i 2000 års nivå. Alla kommuner har bedrivit tillsyn under året. Kommunerna samarbetar företrädesvis med polismyndigheten och skatteförvaltningen i tillsynsarbetet.

	2004	2003	2002	2001	2000
Antal stadigvarande serveringstillstånd	320	291	329	296	330

Fyra domar från länsrätten som rör alkoholområdet har för kännedom översänts till länsstyrelsen under året. Domarna berör frågor om permanent och tillfälligt serveringstillstånd, serveringstid och återkallelse. Länsrätten meddelar avslag i samtliga domar. Ingen dom är avgjord i Kammarrätten under 2004.

En temadag kring alkohollagen har varit anordnad av länsstyrelsen tillsammans med länsstyrelsen i Västerbottens län. Länsstyrelsen har även medverkat i olika sammankomster inom alkohol- och drogområdet. Samordning mellan tillsyn enligt alkohollagen och det alkoholskadeförebyggande arbetet på kommunal nivå förekommer i Kramfors, Sundsvall och Örnsköldsviks kommuner.

Länsstyrelsen ingår i ett regionalt samverkansorgan i frågor om ekonomisk brottslighet. I samverkansorganet ingår även Jämtlands län och flera statliga myndigheter. Landshövding Gerhard Larsson är ordförande i samverkansorganet. Restaurangbranschen är ett av flera intresseområden. Samverkansorganet bedriver inte något eget operativt arbete.

Länsstyrelsens stöd till förebyggande arbete

I arbetet med den nationella handlingsplanen ”Att förebygga alkoholskador” har länsstyrelsen fördelat utvecklingsmedel till kommunerna. Utvecklingsmedlen för att förverkliga den nationella handlingsplanen har funnits sedan 2001 och länsstyrelsen har beviljat sådana till samtliga kommuner i länet.

På regional nivå har ett Regionalt Råd för alkohol- och drogfrågor funnits sedan 1996. Regionala Rådets arbetar med informationsutbyte, opinionsbildning och utvecklingsarbete. Aktiviteterna har genom åren varierat. I rådet ingår representanter från länsstyrelsen, landstinget, kommunerna, polismyndigheten, skatteförvaltningen samt samarbete med föreningar som är representerade genom LÅSAM (länsarbetsgrupp i drogfrågor bestående av myndighet och föreningar). Regionala Rådets uppgift är att arbeta för en samsyn på alkohol- och drogområdet och för minskad konsumtion av alkohol och droger.

I arbetet med den nationella handlingsplanen har den länsövergripande nivån behov av att utveckla stödet till den lokala nivån och förbättra det regionala samarbetet. Därför har länsstyrelsen på initiativ av Regionala Rådet i ett samarbete med kommunförbundet och landstinget ansökt om och fått medel till ett särskilt projekt hos socialdepartementet.

Syftet med projektet är att genom en särskild resursperson, en "länsamordnare", förstärka det arbete som på olika sätt pågår i länet utifrån den nationella handlingsplanens intentioner. Medel har beviljats för ett år. I februari 2004 anställdes en länsamordnare. Medel har beviljats för ytterligare ett projektår. Länsstyrelsen är huvudman för projektet.

Länsamordnaren har inledningsvis gjort en kartläggning av hur arbetet bedrivs i kommunerna. En sammanfattning av kartläggningen visar att det är avsevärda skillnader mellan kommunernas alkohol- och drogförebyggande arbete. Viktigt och avgörande för hur resultat blir är hur kommunledningarna i länets kommuner prioriterar det alkohol- och drogförebyggande arbetet.

Under 2004 har länsamordnaren varit ute i länet och knutit kontakter med landstingets hälsoplanerare på lokal nivå. Kommunernas samordnare/kontaktpersoner, landstingets hälsoplanerare och vissa nyckelpersoner på regional nivå har inbjudits till en första träff som initierades av länsamordnaren. Syftet med träffen är att skapa ett nätverk för samverkan, utbildning och gemensamma strategier för att utveckla arbetet inom alkohol- och drogområdet. Samordnaren har deltagit i möten och utbildningar inom och utom länet.

Myndigheter, föreningar och andra har efterfrågat länsamordnaren i olika sammanhang inom det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Samordnaren har träffat och knutit kontakter med olika personer och grupper inom myndigheter, förvaltningar och organisationer.

Kommunernas redovisning till Statens folkhälsoinstitut

Arbetet enligt alkohollagen

Folköl

- Detaljhandelsställen för folköl i respektive kommun åren 2000-2004.
(Med detaljhandelsställen avses här de med laglig rätt att sälja folköl.)

Kommun	Antal 2004	Antal 2003	Antal 2002	Antal 2001	Antal 2000
Härnösand	24	21	20	21	29
Kramfors	37	37	37	30	26
Sollefteå	35	35	35	30	50
Sundsvall	81 ¹	84 ²	89	95	64
Timrå	17	18	17	25	26
Ånge	20	23	22	23	23
Örnsköldsvik	57	70	65	62	87
Summa	271	288	285	286	306

¹ 81 + 13 serveringsställen.

² Sundsvall kommenterar 2003 års siffra enligt följande: "svaret ska vara 84 försäljningsställen och 12 serveringsställen".

- Länets alla kommuner har i samarbete med polismyndigheten, besökt detaljhandels- och serveringsställen för folköl i informations- och/eller kontrollsyfte under år 2004.
- Detaljhandelsställen för folköl som har besökts av respektive kommun, eller av kommunen i samarbete med polismyndigheten, i informations- och/eller kontrollsyfte under åren 2000-2004:

Kommun	Antal 2004	Antal 2003	Antal 2002	Antal 2001	Antal 2000
Härnösand	13	12	14	4	4
Kramfors	37	37	37	0	0
Sollefteå	30	30	35	0	0
Sundsvall	20-tal	19	21	12	1
Timrå	3	6	8	7	7
Ånge	19	22	22	21	19
Örnsköldsvik	50	30	50	40	7
Summa	172	156	187	84	35

Återkallelser och varningar

- Ingen kommun i länet hade fattat beslut om förbud och/eller varning meddelade i respektive kommun med stöd av 7 kap 21 § alkohollagen under år 2004.

Tillfälliga serveringstillstånd

- Tillfälliga serveringstillstånd som meddelades i respektive kommun under åren 2000-2004.

Kommun	Till allmänheten				
	2004	2003	2002	2001	2000
Härnösand	3	1	1	2	9
Kramfors	8	7	2	9	0
Sollefteå	21	15	15	37	54
Sundsvall	34	35	28	9	7
Timrå	2	8	2	1	3
Ånge	9	7	7	5	7
Örnsköldsvik	3	4	1	3	4
Summa	80	77	56	66	84

Kommun	Till slutna sällskap				
	2004	2003	2002	2001	2000
Härnösand	37	51	70	56	65
Kramfors	14	18	19	34	74
Sollefteå	5	11	8	19	25
Sundsvall	83	101	99	104	114
Timrå	12	22	19	34	74
Ånge	6	8	14	5	6
Örnsköldsvik	87	79	76	68	95
Summa	244	290	305	319	388

- Samtliga kommuner i länet har meddelat tillfälliga serveringstillstånden som avsett festivaler eller liknande. (Med festivaler eller liknande avses arrangemang som meddelats tillfälligt tillstånd till allmänheten.)

Kommun	Antal festivaltillstånd
Härnösand	1
Kramfors	2
Sollefteå	6
Sundsvall	24
Timrå	2
Ånge	9
Örnsköldsvik	3
Summa	47

- Har tillsynsbesök avseende festivalerna genomförts?

Ja, svarar Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Ånge och Örnsköldsvik.
Nej, svarar Timrå.

Kommun	Antal besök
Härnösand	5
Kramfors	6
Sollefteå	2
Sundsvall	6 ¹
Ånge	5
Örnsköldsvik	3
Summa	27

¹ + 25 timmar avseende Gatufesten.

Tillsyn över servering av spritdrycker, vin och starköl

- Besök hos tillståndshavare i informations- och/eller kontrollsyfte har genomförts i länets alla kommuner under år 2004 (om fler besök gjorts hos samma tillståndshavare redovisas samtliga besök):

Här finns inga jämförbara siffror för åren 2002 och 2001.

Kommun	2004		2003	
	Antal besök dagtid (före kl 20.00)	Antal besök kvällstid (efter kl 20.00)	Antal besök dagtid (före kl 20.00)	Antal besök kvällstid (efter kl 20.00)
Härnösand	3	21	10	24
Kramfors	0	35	15	38
Sollefteå	0	9	0	7
Sundsvall	8	30 ¹	10	60
Timrå	3	6	4	6
Ånge	5	15	3	16
Örnsköldsvik	25	2	15	0
Summa	44	118	57	151

¹ 30+25 timmar.

Återkallelser och varningar

- Beslut om återkallelse av serveringstillstånd eller varning meddelade i respektive kommun med stöd av 7 kap 19 och 20 §§ alkohollagen under år 2004?
 - Ja, svarar Kramfors, Sollefteå, Sundsvall och Ånge.
 - Nej, svarar Härnösand, Timrå och Örnsköldsvik.
- Antalet beslut om återkallelse fördelar sig enligt nedanstående grunder. Om flera grunder använts i samma beslut, anges den huvudsakliga grunden.

Bestämmelse i alkohollagen	Grund	Antal återkallelser
7 kap 19 § punkt 1	Tillståndet utnyttjas inte längre	19
7 kap 19 § punkt 2	Brister i ordning och nykterhet (6 kap 2 §)	0
7 kap 19 § punkt 3	Tillståndshavaren har inte följt gällande bestämmelse om åldersgränser m m (3 kap 8 §)	0
7 kap 19 § punkt 3	Annan orsak, t ex överträdelse av marknadsföringsbestämmelser eller underlåtenhet att lämna restaurangrapport	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister i ekonomisk skötsamhet, t ex underlåtenhet att betala skatter och avgifter (7 kap 7 §)	1
7 kap 19 § punkt 4	Brister i den personliga lämpligheten i övrigt (7 kap 7 §)	1
7 kap 19 § punkt 4	Brister i tillhandahållandet av lagad mat eller att serveringsställets kök inte längre uppfyllt lagens krav (7 kap 8 § första stycket)	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister ur brandsäkerhetssynpunkt (7 kap 8 § första stycket)	0
7 kap 19 § punkt 5	Tillståndshavaren har tillåtit brottslig verksamhet på serveringsstället	0
7 kap 19 §	Annan grund	0

Jämförande siffror:

År 2003 var antalet återkallelser 23 enligt 7 kap 19§ punkt 1 och 1 st enligt 7 kap 19§ annan grund.

År 2002 var antalet återkallelser 33 enligt 7 kap 19 § punkt 1 och 5 st enligt 7 kap 19 § punkt 4 "Brister i ekonomisk skötsamhet..." För åren 2001 och 2000 finns inga jämförbara siffror eftersom frågan var annorlunda ställd.

- Antalet beslut om *varning* fördelar sig enligt nedanstående grunder. Om flera grunder använts i samma beslut, anges den huvudsakliga grunden:

Bestämmelse i alkohollagen	Grund	Antal varningar
7 kap 19 § punkt 1	Tillståndet utnyttjas inte längre	0
7 kap 19 § punkt 2	Brister i ordning och nykterhet (6 kap. 2 §)	1
7 kap 19 § punkt 3	Tillståndshavaren har inte följt gällande bestämmelse om åldersgränser m m (3 kap 8 §)	1
7 kap 19 § punkt 3	Annan orsak, t ex överträdelse av marknadsföringsbestämmelser eller underlåtenhet att lämna restaurangrapport	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister i ekonomisk skötsamhet, t ex underlåtenhet att betala skatter och avgifter (7 kap 7 §)	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister i den personliga lämpligheten i övrigt (7 kap 7 §)	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister i tillhandahållandet av lagad mat eller att serveringsställets kök inte längre uppfyllt lagens krav (7 kap 8 § första stycket)	0
7 kap 19 § punkt 4	Brister ur brandsäkerhetssynpunkt (7 kap 8 § första stycket)	0
7 kap 19 § punkt 5	Tillståndshavaren har tillåtit brottslig verksamhet på serveringsstället	0
7 kap 19 §	Annan grund	0

¹ En kommun har ej angett den huvudsakliga grunden, utan angett 2 grunder i samma ärende.

Jämförande siffror: år 2003 En kommun har ej angett den huvudsakliga grunden, utan angett två grunder i samma ärende 7 kap 19 § punkt 3 och punkt 4 (brister i den personliga lämpligheten).

År 2002 var antalet varningar 1 enligt 7 kap 19 § punkt 4 "Brister i den personliga lämpligheten i övrigt". För åren 2001 och 2000 finns inga jämförbara siffror eftersom frågan var annorlunda ställd.

Det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet

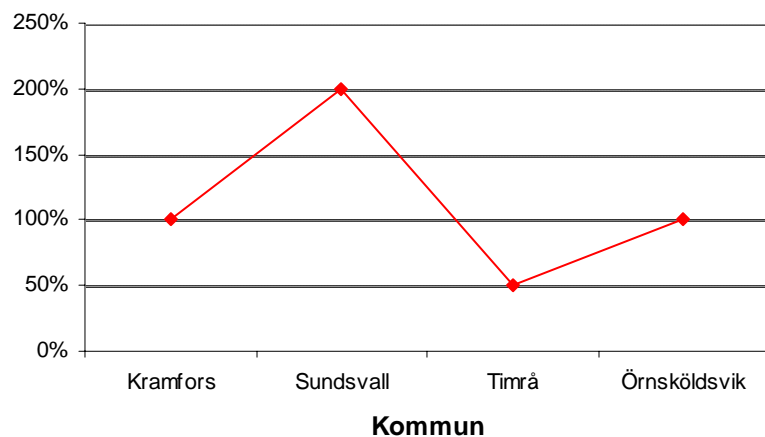
Alkohol- och/eller drogpolitiskt program

- Har serveringsärenden behandlats i kommunfullmäktige/kommunstyrelsen under år 2004?
 - Ja, svarar Härnösand (taxan, drogpolitiska handlingsprogrammet, ej enskilda serveringsärenden), Sundsvall, Örnsköldsvik.
 - Nej, svarar Kramfors, Timrå, Ånge.
 - Vet ej, svarar Sollefteå.
- Har andra alkohol- och/eller narkotikafrågor behandlats i kommunfullmäktige/- kommunstyrelsen under år 2004?
 - Ja, svarar Härnösand, Sundsvall, Timrå och Örnsköldsvik.
 - Nej, svarar Ånge.
 - Vet ej, svarar Kramfors, Sollefteå.

En policy för serveringsfrågor finns i följande kommuner :
Härnösand, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik.
I Kramfors finns det riktlinjer.

Samtliga kommuner i länet har en alkoholpolicy i rollen som arbetsgivare.

- Hur mycket arbetstid avsatte länets kommuner till alkohol- och/eller drogförebyggande arbete i den kommunala förvaltningen (av alkohol-/drogsamordnare, brottsförebyggare, folkhälso- planerare/samordnare eller motsvarande under 2004?)

Sundsvall har svarat 150-200 %

Sollefteå och Ånge har svarat att ingen tid avsattes för sådant arbete.

Härnösand har svarat: svårt att ange, då alkohol och drogförebyggande arbete sker inom ordinarie arbetsuppgifter för socialsekreterare och fältarbetare.

Fanns det en speciell alkohol/drogsamordnare i kommunen, hel- eller deltid under någon period under 2004?

- Ja, svarar Kramfors, Sundsvall, Örnsköldsvik.
 - Nej, svarar Härnösand, Timrå, Ånge.
- Sollefteå har inte svarat.

- Samarbete med andra myndigheter, förvaltningar, näringsliv eller frivilligorganisationer

Fanns det ett organiserat samarbete med andra myndigheter och/eller förvaltningar i det alkohol- och/eller drog-förebyggande arbetet i kommunen under år 2004? (uppge det eller de alternativ som samarbetet omfattade)	Kommun
Ja, med polisen	Kramfors Ånge Örnsköldsvik
Ja, med hälso- och sjukvården/landstinget	Sundsvall Ånge Örnsköldsvik
Ja, med försäkringskassan	-
Ja, med Vägverket	Örnsköldsvik
Ja, med andra kommuner	Timrå
Ja, med kommunala nämnder	Härnösand Kramfors Ånge Örnsköldsvik
Ja, med andra myndigheter	Kramfors Sundsvall
Nej, inget samarbete	Sollefteå

Fanns det ett organiserat samarbete med näringslivet i det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under år 2004? (uppge det eller de alternativ som samarbetet omfattade)	Kommun
Ja, med enskilda restaurangägare	Kramfors Sundsvall Örnsköldsvik
Ja, med enskilda livsmedelshandlare	Kramfors Örnsköldsvik
Ja, med nöjesarrangörer	Sundsvall Örnsköldsvik
Ja, med ALNA-rådet	Sundsvall
Ja, med köpmannaföreningen	Kramfors Sundsvall Ånge Örnsköldsvik
Ja, med andra företagsföreningar	-
Ja, med andra	-
Nej, ingen samverkan	Härnösand ¹ Sollefteå Timrå

¹ Förutom det som sker vid medlingsprojekten.

**Fanns det ett organiserat samarbete med frivilligorganisationer i det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under år 2004?
(uppgi det eller de alternativ som samarbetet omfattade)**

Kommun

Ja, med idrottsföreningar	Timrå Ånge Örnsköldsvik
Ja, med fackföreningar	-
Ja, med nykterhetsrörelsen	Härnösand Sundsvall Ånge Örnsköldsvik
Ja, med kulturföreningar	-
Ja, med trossamfund	Örnsköldsvik
Ja, med andra	Sundsvall ¹
Nej, inget samarbete	Sollefteå

¹ Vileda

Kramfors har svarat: Det finns ett samarbete men det är inte alltid organiserat och det är även under avveckling.

**På vilket/vilka sätt bedrevs alkohol- och/eller drogförebyggande arbete inom kommunen under år 2004?
(uppgi det eller de alternativ som det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet omfattade)**

Kommun

Anordnande av drogfria aktiviteter (t ex vid skoldanser, konserter och liknande)	Härnösand Sundsvall Timrå Ånge Örnsköldsvik
Vidareutbildning av lärare	Kramfors Sundsvall Örnsköldsvik
Strukturerade fritidsverksamheter	Härnösand Ånge Örnsköldsvik
Informationsutskick till föräldrar	Kramfors
Föräldramöten med alkohol- och droginformation	Härnösand Kramfors Timrå Örnsköldsvik
Kartläggning av skolors psykosociala miljö och åtgärder	Timrå
Kamratstödande verksamhet	Härnösand Timrå Ånge Örnsköldsvik
Samtal om alkoholvanor och rådgivning i mödrahälsovården	Ånge Örnsköldsvik
Samtal om alkoholvanor och rådgivning i företagshälsovården	Ånge Örnsköldsvik
Samtal om alkoholvanor och rådgivning i primärvården	Ånge Örnsköldsvik
Åtgärder mot langning till ungdomar	Örnsköldsvik

- Finansieringen av det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i respektive kommun under år 2004:

Finansieringsform	Helt	Till stor del	Till viss del	Inte alls
Med kommunala medel		Ånge Härnösand Sundsvall	Kramfors Timrå Örnsköldsvik	
Anslag från länsstyrelsen			Ånge Härnösand Kramfors Sundsvall Timrå Örnsköldsvik	
Anslag från landstinget		Sundsvall	Örnsköldsvik	Kramfors Timrå Ånge Härnösand Sundsvall
Andra medel			Ånge ¹ Härnösand ² Örnsköldsvik ³	Kramfors Sundsvall Timrå Örnsköldsvik

¹ IOGT-NTO föräldrautbildning

² medel från landstinget indirekt via samarbetet på familjecentralen

³ Polismyndigheten

Länsstyrelsens avslutande kommentarer

Antalet stadigvarande serveringstillstånd i länet har minskat under de senaste fem åren, dock har antalet för år 2004 ökat jämfört med föregående år. Antalet tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och till slutna sällskap har minskat under de senaste fem åren, även jämfört med föregående år.

Samtliga kommuner i länet har under år 2004 meddelat tillfälliga serveringstillstånd som avsett festivaler eller liknande. I sex av länets kommuner har tillsyn gjorts vid dessa evenemang.

Samtliga kommuner i länet har genomfört tillsyn på serveringsställen för spritdrycker, vin och starköl. Den övervägande delen av tillsynsbesöken på dessa serveringsställen görs under kvällstid. Samtliga kommuner i länet har gjort tillsynsbesök under kvällstid. Under året har ett beslut om varning tagits på grund av brister i ordning och nykterhet. Den vanligaste orsaken till återkallelse är att tillståndet inte utnyttjas längre.

Antalet detaljhandelsställen för folköl i länet har minskat från 306 år 2000 till 271 år 2004. Samtliga kommuner i länet har genomfört tillsyn på detaljhandelsställen för folköl. Denna tillsyn har ökat kraftigt sedan år 2000 från 35 till 172.

Länsstyrelsen ser att samtliga kommuner utövar tillsyn och att flera kommuner ökat omfattningen av tillsynsbesöken. Länsstyrelsen ser positivt på utvecklingen av tillsynen bland annat att kommunerna väljer att göra sin tillsyn under kvällstid och att en inriktning finns för att skydda våra ungdomar. Den inriktningen kan ses i tillsynen över detaljhandeln för folköl och att tillsyn vid festivaler och annat prioriteras.

Den drogvaneundersökning som landstinget och kommunerna i länet genomfört varje år sedan 1995 avslutades år 2002. Vartannat år har grundskolan årskurs 9 undersökts och vartannat år gymnasieskolan. Under våren 2004 genomförde Centralförbundet för Alkohol och Narkotika (CAN) i samarbete med Landstinget Västernorrland en gemensam drogvaneundersökning i årskurs 2 i gymnasiet.

I undersökningen ”*Drogvanor i årskurs 2 gymnasiet Västernorrland län 2004*” framgår att bland länets gymnasieungdomar är det 82 procent av pojkarna och 86 procent av flickorna som räknas som alkoholkonsumenter. Motsvarande siffra i riket är 87 procent för pojkarna och 90 procent för flickorna. Andelen icke-konsumenter av alkohol för flickorna i länet 13 procent och för pojkarna 14 procent. Motsvarande siffra i riket är 9 respektive 10 procent.

Andelen pojkar som uppger att de känner sig berusade när de dricker alkohol någon till flera gånger per månad är 47 procent i länet och bland flickorna 45 procent. I riket är motsvarande siffror 52 procent respektive 45 procent. I undersökningen går även att utläsa variationer i länets kommuner. Länsstyrelsen ser med oro på resultatet av undersökningen och får betona vikten av att kommunerna följer utvecklingen och fortsätter det alkohol och drogförebyggande arbetet.

Många aktörer i länet är engagerade i arbetet för att förebygga och höja åldern när de gäller barns och ungdomars drogdebut. I flera kommuner pågår olika insatser tillsammans med föräldrar och vuxna. Att fokus sätts på barn och ungdomar i det förebyggande utvecklingsarbetet inom alkohol- och drogområdet, är mycket angeläget.

Samtliga kommuner i länet har ett alkohol- och/eller drogpolitiskt program som antagits eller reviderats de senaste åren. Programmen omfattar flera områden, t ex skolan, ansvarsfull alkoholserving m m. Flera kommuner har gjort kartläggningar av den aktuella situationen på alkoholområdet. I flera kommuner samordnas alkohol tillsynen med det alkohol- och drogförebyggande arbetet. I fyra av länets kommuner finns en samordnare/samordnarfunktion. Detta är en ökning jämfört med föregående år. I en av länets kommuner kommer samordnaren att integreras i den ordinarie verksamheten.

Länsstyrelsen ser positivt på att de flesta kommunledningarna i länets kommuner prioriterar det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Viktigt är att fortsätta det arbete som påbörjats och att även tillsynen inom alkoholområdet utvecklas.

Länssamordnaren inom alkohol- och drogområdet erbjuder de lokala samordnarna stöd för att stimulera kompetens- och metodutveckling inom det alkohol- och drogförebyggande arbetet i länet.

Resultatet av det alkohol- och drogförebyggande arbetet är svårt att mäta. Målet är naturligtvis att få ungdomar att säga nej till alkohol och droger alternativt senarelägga alkoholdebuten. I dagsläget är målet långt borta men genom att strategiarbetet fullföljs i länets kommuner i en bred lokal samverkan finns goda förutsättningar att arbeta mot det målet och att få en förändring till stånd.